Arbetsmarknadsutskottets betänkande

1978/79: 14

med anledning av propositionen 1978/79: 52 om ändring i lagen (1970: 742) om lönegarantiavgift, m. m.

Propositionen

I propositionen 1978/79: 52 (arbetsmarknadsdepartementet) föreslås att riksdagen skall

1. antaga inom arbetsmarknadsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1970: 742) om lönegarantiavgift,

2. medge att kammarkollegiet får disponera en rörlig kredit av 200 000 000 kr. i riksgäldskontoret för det ändamål som har angetts i propositionen.

Lagförslaget har följande lydelse:

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1970: 742) om lönegarantiavgift

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1970: 742) om lönegarantiavgift skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[1]	
Arbetsgivare erlägger årligen lönegarantiavgift med belopp som motsvarar *tolv hundradels* procent av summan av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön till arbetstagare i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad.	Arbetsgivare erlägger årligen lönegarantiavgift med belopp som motsvarar *två tiondels* procent av summan av vad arbetsgivaren under året utgivit som lön till arbetstagare i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad.

Vid beräkningen av avgiften tages icke hänsyn till arbetstagare, vars lön under året understigit femhundra kronor. Vidare bortses vid denna beräkning från arbetstagare, som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen (1976: 380) om arbetsskadeförsäkring.

Avgift erlägges icke för arbetstagares lön vid sjukdom eller ledighet för vård av sjukt barn eller med anledning av barns födelse till den del lönen motsvarar sjukpenning eller föräldrapenning, som arbetsgivare äger uppbära enligt bestämmelserna i 3 kap. 16 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Avgift erlägges ej heller för lön som arbetsgivare utgivit till barn för arbete utfört i hans förvärvsverksamhet i de fall avdrag för lönen ej får ske vid inkomsttaxeringen.

---

[1] Senaste lydelse 1977: 1099.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgift som belöper på tid före ikraftträdandet.

Gällande bestämmelser

För att säkerställa arbetstagares lönefordran i arbetsgivares konkurs beslöt statsmakterna år 1970 (prop. 1970: 201, 1LU 1970: 79, SFS 1970: 741, 742, 745) att införa lagstiftning om statlig lönegaranti vid konkurs. Garantin avser sådana löne- och pensionsfordringar som har förmånsrätt i konkurs samt vissa konkursansöknings- och konkurskostnader. Löncgarantin gäller sedan den 1 januari 1976 med högst tolv basbelopp för varje arbetstagare såvitt avser fordran med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970: 979, 12 § ändrad senast 1977: 482) men är i övrigt obegränsad. Prövningen av lönegarantianspråk sker hos kronofogdemyndigheten vid s. k. fattigkonkurs och konkursförvaltaren vid ordinär konkurs.

Länsstyrelsen är utbetalningsmyndighet. I fråga om utbetalat belopp inträder staten i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären.

Lönegarantin finansieras med arbetsgivaravgifter enligt lagen (1970: 742) om lönegarantiavgift (ändrad senast 1977: 1099). Avgifterna förs till en fond som förvaltas enligt grunder som regeringen fastställer. Från fonden rekvirerar länsstyrelserna medel för utbetalning enligt garantin. Fondens inkomster utgörs förutom av arbetsgivaravgifter av främst räntor och de medel som staten erhåller genom utdelning i konkurser på grund av övertagna arbetstagarfordringar. Lönegarantifonden förvaltas av kammarkollegiet.

Genom riksdagens beslut år 1976 (prop. 1976/77: 15, AU 1976/77: 13, rskr 1976/77: 100) höjdes lönegarantiavgiften fr. o. m. den 1 januari 1977 från 0,02 till 0,07 % av avgiftsunderlaget. Samtidigt ställdes en rörlig kredit i riksgäldskontoret om 50 milj. kr. till kammarkollegiets förfogande. Bakgrunden till beslutet var den ökning av utbetalningarna från lönegarantifonden som hade ägt rum. Av samma anledning beslutade riksdagen år 1977 (prop. 1977/78: 66, AU 1977/78: 20, rskr 1977/78: 109) att lönegarantiavgiften skulle höjas från 0,07 till 0,12 % av avgiftsunderlaget fr. o. m. den 1 januari 1978. Den rörliga krediten höjdes vid samma tillfälle till 150 milj. kr.

Bakgrund till propositionens förslag

Kammarkollegiet har anmält att löncgarantifonden vid utgången av budgetåret 1977/78 visar ett underskott på ca 184 milj. kr. Utbetalningarna av lönegarantimedel under innevarande budgetår beräknas till 296 milj. kr. Härtill kommer räntekostnader på den rörliga krediten om 16

milj. kr. Kammarkollegiet uppskattar att lönegarantiavgifterna under budgetåret 1978/79 kommer att uppgå till ca 220 milj. kr. med oförändrat avgiftsuttag. Återbetalningarna i form av utdelningar i konkurser uppskattas till 56 milj. kr. Förutsatt att dessa enligt kammarkollegiet osäkra uppskattningar är riktiga, skulle fondens underskott vid utgången av innevarande budgetår uppgå till ca 220 milj. kr.

Utbetalningen av lönegarantimedel uppgick 1974/75 till ca 24 milj. kr., 1975/76 till ca 60 milj. kr., 1976/77 till ca 134 milj. kr. och 1977/78 till ca 294 milj. kr. Omfattningen av utbetalningarna från lönegarantifonden har således ökat kraftigt under senare år. De nyss redovisade uppskattningarna av utbetalningarna för innevarande budgetår tyder på att utbetalningarna även i fortsättningen kommer att ligga på en hög nivå.

Mot denna bakgrund framhålls i propositionen att en avsevärd förstärkning av fondens intäkter är nödvändig, om fonden skall kunna fylla sin uppgift. Härtill kommer att den nuvarande bristen i fonden måste täckas. Lönegarantiavgiften föreslås därför bli höjd till 0,2 % av avgiftsunderlaget. Höjningen bör gälla fr. o. m. den 1 januari 1979. Förslaget innebär en ändring av 2 § första stycket lagen om lönegarantiavgift. För att övergångsvis täcka den föreliggande bristen hos fonden bör den rörliga krediten för kammarkollegiet i riksgäldskontoret höjas till 200 milj. kr. Sedan bristen har reglerats med de avgifter som flyter in bör krediten få utnyttjas för att tillfälligtvis täcka underskott hos fonden.

Utskottet

Vid arbetsgivares konkurs garanteras arbetstagarnas löner enligt bestämmelserna i lagen om statlig lönegaranti vid konkurs. Lönegarantisystemet började tillämpas år 1971. Det finansieras med arbetsgivaravgifter enligt lagen om lönegarantiavgift. Avgifterna tillförs en särskild fond som förvaltas av kammarkollegiet. För att övergångsvis täcka brist som uppstår hos fonden står en rörlig kredit hos riksgäldskontoret till kammarkollegiets förfogande.

Fram till mitten av 1970-talet uppgick de årliga utbetalningarna från lönegarantisystemet till 20—25 milj. kr. Utbetalningarna täcktes helt av arbetsgivaravgifterna. Under budgetåret 1975/76 ökade utbetalningarna till 60 milj. kr. och steg sedan till 134 milj. kr. budgetåret 1976/77 och 294 milj. kr. budgetåret 1977/78. Under innevarande budgetår väntas utgifterna fortsätta att öka, om än inte så drastiskt som de senaste åren.

Arbetsgivaravgiften var ursprungligen 0,02 % av lönesumman. För att täcka lönegarantifondens ökade utgifter höjdes avgiften till 0,07 % från den 1 januari 1977 och till 0,12 % från den 1 januari 1978. Avgiftshöjningarna har emellertid visat sig otillräckliga. Vid utgången av

budgetåret 1977/78 visade lönegarantifonden ett underskott av ca 184 milj. kr. Detta underskott måste täckas. Utbetalningarna under innevarande budgetår beräknas ligga kvar på oförändrat hög nivå. Mot denna bakgrund godtar utskottet att avgiften i enlighet med propositionens förslag höjs till 0,2 %.

Den rörliga krediten hos riksgäldskontoret uppgick från början till 50 milj. kr. På förslag av utskottet förra året ökades den till 150 milj. kr. Den bör nu, såsom föreslås i propositionen, vidgas till 200 milj. kr.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antar i propositionen redovisat förslag till ändring i lagen (1970: 742) om lönegarantiavgift samt
2. att riksdagen med bifall till propositionens förslag medger att kammarkollegiet får disponera en rörlig kredit av 200 000 000 kr. i riksgäldskontoret för det ändamål som har angetts i propositionen.

Stockholm den 28 november 1978

På arbetsmarknadsutskottets vägnar
ELVER JONSSON

Närvarande: Elver Jonsson (fp), Bengt Fagerlund (s), Alf Wennerfors (m), Torsten Stridsman (c), Birger Nilsson (s), Gördis Hörnlund (s), Erik Johansson i Simrishamn (s), Filip Fridolfsson (m), Ingrid Ludvigsson (s), Arne Fransson (c), Bernt Nilsson (s), tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp), Frida Berglund (s), Rune Johnsson i Mölndal (c) och Olof Johansson (c).

NORSTEDTS TRYCKERI STOCKHOLM 1978 780058